

**RIKSDAGENS
BANKFULLMÄKTIGES BERÄTTELSE
FÖR ÅR 1972**

**TILL
RIKSDAGENS BANKUTSKOTT**

HELSINGFORS 1973

RIKSDAGENS
BANKFULLMÄKTIGES BERÄTTELSE
FÖR ÅR 1972

*

TILL
RIKSDAGENS BANKUTSKOTT

HELSINGFORS 1973

INNEHÅLL

	Sid.		Sid.
<i>Finlands Banks verksamhet</i>	3	Inventeringen och inspektionen av avdelningskontoren	14
Den ekonomiska utvecklingen under 1972	3	Längmanska och Rosenbergska fonderna	14
Finlands Banks penningpolitik	4	Fonden för Finlands självständighets jubileumsår 1967 (Sitra)	15
De allmänna penningpolitiska åtgärderna ...	4	Räntan på depositioner i utländskt mynt	15
Specialkreditarrangemang	6	Aktieköp	15
Finlands Banks valutapolitik	6	Överföring av präglingen av metallmynt till Finlands Banks sedeltryckeri	15
Valutakurserna	6	Tillstånd för Mortgage Bank of Finland Oy att uppta utländsk kredit	15
Den utländska betalningsrörelsen	8	Ändring av instruktionen för Finlands Banks revisorer	16
Importen av långfristigt lånekapital	8	Ändring i Finlands Banks avlöningsstat	16
Utvecklingen av Finlands Banks balans- och resultaträkningar	9	Befattningshavarnas semestergrunder	16
Utlandet	9	Justering av befattningshavarnas avlöning	16
Staten	9	Justeringar av Finlands Banks pensionsbestämmelser	17
Penninginrättningarna	10	Beviljade understöd	18
Företagen	10	Direktionen	18
Sedelstocken	11	Kontrollanterna vid avdelningskontoren	18
Sedelutgivningsrätten och dess användning ..	11	Bankfullmäktige	19
Bokslutet	12	Revisorerna	20
<i>Av bankfullmäktige handlagda ärenden</i>	14		
Revisionen	14		
Granskningen av lånerörelsen och valutahandeln	14		

Finlands Banks verksamhet

Den ekonomiska utvecklingen under 1972

Efter en rätt lindrig recession inleddes ett uppsving i totalproduktionen under 1972. Den inhemska bruttoproduktens stora tillväxt stödde sig framför allt på exporten, som till följd av den internationella konjunkturstegringen och det förmånliga konkurrensläget ökade betydligt mera än tidigare. Även den inhemska efterfrågan, närmast konsumtionen, blev livligare. Ökningen i investeringsverksamheten var ännu liten och baserade sig i huvudsak på offentliga åtgärder; den låga utnyttjandegraden av produktionskapaciteten och osäkerheten på den handelspolitiska fronten hindrade den privata investeringsverksamheten från att komma i gång. Tack vare konjunkturläget och isynnerhet östhandeln förbättrades handelsbalansen kännbart samtidigt som underskottet i bytesbalansen sjönk. Då även den utländska likviditeten till följd av en riklig kapitalimport ytterligare stärktes, överflyttades den ekonomiska politikens intresse alltmer på de inhemska balansproblemen, speciellt på det försvagade sysselsättningsläget och inflationen. De penning- och finanspolitiska åtgärder, som företogs för att stimulera den ekonomiska aktiviteten, inföll till största delen redan under slutet av 1971, då bl.a. frigivningen av konjunkturreserveringarna påbörjades och beslut fattades om sänkning av räntefoten. Kapitalimporten, som blev större än underskottet i bytesbalansen, och avvecklingen av konjunkturreserveringarna bidrog för sin del till konjunkturuppsvinget genom att upprätthålla en lättad på finansieringsmarknaden.

Den livligare internationella ekonomiska aktiviteten återspeglades i Finlands export till de västliga marknaderna. Också exporten österut ökade, och volymen av hela varuexporten växte med 17 %. Trots att de genomsnittliga valutakurserna steg, blev uppsvingen

i exportpriserna endast knappa 5 %. Exporten från metallindustrin och övrig industri ökade kraftigt, och även exportvolymen för träindustriprodukter och pappersprodukter utvecklades i gynnsam riktning. Cellulosans exportvärde steg endast obetydligt, vilket berodde på den svaga efterfrågan och nedgången i prisnivån.

Betecknande för konjunkturläget var, att investeringsverksamheten ännu höll sig rätt lam trots exporttillväxten. Hela ökningen i bruttobildningen av fast kapital kunde tillskrivas dels den offentliga förvaltningens egen livliga investeringsverksamhet, dels de åtgärder myndigheterna vidtog för att stöda den privata sektorns investeringar. De offentliga investeringarnas volym ökade med drygt 9 %. Den privata sektorns investeringar steg blott litet och hela bruttobildningen av fast kapital växte med omkring 3 %. Ökningen i den privata konsumtionen berodde i första hand på slopan det av omsättningsskattens tilläggsskatt vid ingången av året, den gynnsamma inkomstbildningen och den för konjunkturläget typiska stegringen i konsumtionsbenägenheten. De främsta orsakerna till att de offentliga konsumtionsutgifternas tillväxttakt blev snabbare var, att reparations- och underhållsarbetena ökade och att den offentliga hälsovårdsverksamheten utvidgades.

Uppsvinget inom exporten och den inhemska efterfrågan förstärkte totalproduktionens tillväxt, och tyngdpunkten låg härvid på industrin, byggnadsverksamheten och handeln. Till uppgången inom metallindustrin bidrog en ökning i såväl väst- som östexporten. Produktionsökningen inom träförädlingsindustrin blev trots den gynnsamma exportutvecklingen liten, eftersom exporten i hög grad skedde från lager. Ökningen av byggnadsverksamheten kom kraftigast till synes inom bostadsproduktionen och anläggningsverksamheten; den för- anleddes närmast av offentliga åtgärder. Trots

produktionsutvecklingen försvagades sysselsättningsläget ytterligare något, och den genomsnittliga arbetslöshetsprocenten steg till 2.6. De regionala skillnaderna var alltså avsevärda. Nettoemigrationen blev negativ. Den offentliga sektorns sysselsättningseffekt var endast en aning större än ett år tidigare. Tack vare att totalefterfrågan steg uppvisade importvolymen i motsats till föregående år en svag ökning. I överensstämmelse med den inhemska efterfrågestrukturen växte importen av konsumtionsvaror och personbilar mest. Medan importpriserna steg med omkring 9 %, växte värdet av den totala varuimporten med 12 %.

Prisernas stegringstakt var alltså hög. Till uppkomsten av det kraftiga pristrycket bidrog många faktorer. Föregående års avsevärda ökning i förtjänstnivån och relativt svaga produktivitetökning åstadkom ett kostnadstryck som verkade ännu under 1972. Avtalslönerna steg på årsnivå ungefär lika mycket som ett år tidigare och förtjänstnivån ökade med 11 %, vilket var betydligt mera än produktivitetökningen. Pristrycket ökades av importprisernas stegring och höjningen av lantbrukets riktpriiser vid ingången av april. Däremot var räntesänkningen och sloandet av omsättningskattens tilläggsskatt vid ingången av året ägnade att minska kostnadstrycket.

Underskottet i bytesbalansen krympte betydligt. Den gynnsamma utvecklingen kunde framför allt tillskrivas minskningen i handelsbalansens underskott, vilken var särskilt markant inom östhandeln. Till nedgången i bytesbalansens underskott bidrog även stegringen i tjänstebalansens överskott. Det totala underskottet i bytesbalansen uppgick ifjol till 612 Mmk eller knappt hälften av föregående års underskott. Liksom ett år tidigare översteg nettoimporten av långfristigt lånekapital underskottet i bytesbalansen, vilket resulterade i ett betydande överskott i grundbalansen. Förhållandet mellan kostnaderna för skötseln av skulden och bytesbalansens inkomster var densamma som under 1971. Tack vare det förmånliga likviditetläget kunde den kortfristiga utländska skulden nedbringas. Totalbalansens överskott och alltså ökningen i hela landets valutareserv blev 591 Mmk. Av denna summa representerade Finlands Banks reserv 271 Mmk. Valutareserven växte även i förhållande till utgifterna i bytesbalansen, och likviditetstillningen förbättrades sålunda även relativt sett.

Att kapitalimporten blev större än underskottet i bytesbalansen och konjunkturreserveringarna frigavs, lättade kännbart situationen på finansieringsmarknaden. Finansieringsmarknadens utvidgning var därför exceptionellt kraftig trots att en del av tillgången på finansieringsmedel via staten och Postbanken kom att bindas vid Finlands Bank. Då efterfrågan på finansieringskapital för investeringsändamål var rätt svag, rådde det hela året lättnad på finansieringsmarknaden, vilket för sin del stödde totalefterfrågans tillväxt och uppsvinget inom produktionsverksamheten.

Depositionsbankernas inlåning steg med över 18 %. Ökningen i hushållens disponibla nominella inkomster och den alltså höga sparbenägenheten bidrog till en gynnsam utveckling av tidsdepositionerna. Att avstadepositionerna växte ännu kraftigare hängde samman med den rikliga utländska kapitalimporten och med frigivningen av konjunkturreserveringarna. Ökningen i depositionsbankernas utlåning blev drygt 16 %. De ekonomisk-politiska åtgärderna under föregående år hade skapat goda förutsättningar för en ökning av utlåningen. På grund av att industrins investeringar inte var så stora, riktade sig utlåningsökningen emellertid i hög grad mot andra objekt, närmast bostadsproduktionen. Lättnaden i affärsbankernas ställning kom till synes i en minskning av deras utländska nettoskuld. Affärsbankernas skuld till Finlands Bank sjönk däremot endast obetydligt.

Finlands Banks penningpolitik

De allmänna penningpolitiska åtgärderna

Penningpolitiska åtgärder, som syftade till att stöda produktionen och sysselsättningen under redogörelseåret men förverkligades redan under 1971, var framför allt höjningen av affärsbankernas centralbankskreditkvoter samt den allmänna sänkningen av räntefoten vid ingången av redogörelseåret. Nära anslutning till samma penningpolitik hade även frigivningen av den privata sektorns konjunkturreserveringar, om vilken beslut fattades hösten 1971. Dessa reserveringar frigjordes i viss mån redan under 1971, men till största delen först under 1972.

Finlands Bank strävade under redogörelseåret att öka effekten av dessa åtgärder genom ett cirkulär, som i maj tillställdes penning-

inrättningarna om riktlinjerna för kreditpolitiken. Härvid betonades önskvärdheten av att investeringarna så snabbt som möjligt skulle kunna fås i gång. Särskilt borde sådana produktiva investeringar prioriteras, som under byggnadsskedet skulle ha en kännbar sysselsättningsfrämjande verkan för slutet av redogörelseåret och den därpå följande vintern. Vidare påpekades, att det också var skäl att gynna krediter som kunde stöda bostadsproduktionen och miljöskyddsinvesteringarna under redogörelseåret och den följande vintersäsongen. Samtidigt framfördes till penninginrättningarna en varning för att det med tilltagande konjunkturuppsving knappast skulle vara möjligt att tillfredsställa all efterfrågan på krediter utan att rubba den ekonomiska jämvikten. Av denna anledning borde penninginrättningarna inta en återhållsam hållning till ansökningar om krediter för investeringsprojekt avsedda att inledas efter 1973. Genom dessa riktlinjer för kreditpolitiken ville Finlands Bank ge penninginrättningarna en bild på rätt lång sikt av vad banken på basen av de för tillfället tillgängliga prognoserna och med tanke på penningpolitikens mål sannolikt skulle förutsätta av penninginrättningarnas utlåning. Kreditpolitiska direktiv, som sträckte sig längre in i framtiden, ansågs nyttiga så tillvida, att penninginrättningarna till följd av sina kreditlöften har svårt att snabbt anpassa sin utlåning till vad det ekonomiska läget vid varje enskilt tillfälle kräver. Osäkerheten hos de ekonomiska prognoserna sätter dock gränser för riktigheten av rekommendationer för så lång tid framåt.

Den kvantitativa begränsning, som närmast gällde krediter beviljade för anskaffning av konsumtionsvaror och som införts på våren 1971, förlängdes vid slutet av 1971 ända till utgången av juni 1972. Finlands Bank konstaterade i ett cirkulär i juni 1972, att banken inte mera ansåg det ändamålsenligt att förlänga ifrågavarande begränsning för konsumtionskrediterna utöver juni månads utgång. Samtidigt ansåg banken emellertid, att penninginrättningarna trots att den kvantitativa begränsningen slopades, alltså borde förhålla sig negativt till ansökningar om sådana krediter, som syftade till att finansiera konsumtionsköp. Detta för att möjligheterna till investeringsfinansieringar inte skulle minskas genom att sparkapital bands vid varaktiga konsumtionsvaror.

I juni gjorde Finlands Bank ett uttalande om kreditvillkoren för avbetalningshandeln till handels- och industriministeriet. Banken konstaterade i uttalandet, att det enligt dess uppfattning var konjunkturpolitiskt motiverat och även i ljuset av betalningsbalansutvecklingen möjligt att till vissa delar lätta på de gällande bestämmelserna om kreditvillkoren för avbetalningshandeln. De i uttalandet åsyftade bestämmelserna lindrades genom ett statsrådsbeslut i juli. Lättnaden berörde avbetalningsvillkoren för last- och paketbilar samt de hushållsmaskiner som varit underkastade begränsningar. Däremot bibehölls begränsningarna i fråga om avbetalningsvillkoren för personbilar.

I augusti upphävde Finlands Bank de direktiv om sänkning av varu- och finansieringsväxellimiten samt finansieringslimiter för finansieringsbolagen för avbetalningshandeln, som givits i oktober 1970.

Trots att Finlands Bank i samband med upphävandet av de kvantitativa begränsningarna för konsumtionskrediter hade uppmanat penninginrättningarna att alltså förhålla sig negativt till konsumtionskrediter, marknadsförde en del penninginrättningar under hösten i stor utsträckning småkrediter avsedda närmast just för finansiering av konsumtionsköp. Betydande skillnader förekom även i räntorna på dessa småkrediter, och räntan motsvarade inte alltid Finlands Banks rekommendationer om en allmän räntedifferentiering. På basen av förhandlingar med penninginrättningarna sände Finlands Bank dem i slutet av december direktiv om de principer bankerna borde följa vid beviljandet av dylika småkrediter avsedda närmast för finansiering av konsumtionsköp. I direktiven förutsattes, att på småkrediter beviljade i form av lån eller växlar skulle uppbäras en ränta om 10—11 % per år. För lönekonton med kredit förutsattes räntan och provisionen vara sammanlagt minst 10 % sålunda, att räntan skulle vara minst 7 ½ %. Småkrediternas maximibelopp per kund rekommenderades utgöra en månads nettolön, dock högst 5 000 mark. Detta ingripande i bankernas marknadsföring av konsumtionskrediter baserade sig på de närmast tillväxt- och strukturpolitiska synpunkter, som framförts redan i junidirektiven.

Affärsbankernas centralbankskreditkvoter hölls hela året på den i förhållande till användningen av kvoterna höga nivå, till vilken

de höjts i början av oktober 1971. Avsikten med så rikt tilltagna kvoter var att trygga kreditfinansieringen av alla godtagbara investeringsprojekt och sålunda stöda produktionen och sysselsättningen.

Finlands Bank fortsatte även under 1972 transaktionerna med depositionsbevis. Beloppet av depositionsbevisen steg under året från 400 Mmk till 790 Mmk.

Specialkreditarrangemang

Finlands Bank deltog alltså i finansieringsarrangemanget med inhemska leveranskrediter enligt de justerade riktlinjer som dragits upp under 1971. Sålunda var Finlands Banks andel av den kreditfinansierade delen av köpeskillingen fortfarande 30 %. I augusti medtogs utöver affärsbankerna även Postbanken i arrangemanget.

Totalvärdet av de varuleveranser, för vilka kreditreserveringar beviljats inom ramen för detta kreditarrangemang, steg under året från 1 888 Mmk till 2 130 Mmk. Härav utgjorde Finlands Banks finansieringsandel 470 Mmk och de övriga bankernas 1 197 Mmk; resten har finansierats kontant av beställarna. Saldot av Finlands Banks kreditdel växte under året med 62 Mmk till 236 Mmk.

Från kreditarrangemangets start år 1967 till slutet av 1972 hade Finlands Bank beviljat 587 kreditreserveringar, av vilka 68 hade blivit annullerade. Antalet av krediter, som i sin helhet betalats tillbaka, var vid utgången av redogörelseåret 73 och av sådana som inte ännu lyfts 100. Kreditreserveringarna hade fördelat sig på 60 leverantörer och 113 beställare.

Av krediter tillhörande det tidigare, år 1963 påbörjade arrangemanget med medellånga leveranskrediter till metallindustrin fanns det vid slutet av året utestående endast 0.4 Mmk.

Också arrangemanget med nyexportkrediter fortsattes i enlighet med de direktiv, som bankerna tillställts under 1971. Beloppet av utnyttjade krediter var vid utgången av redogörelseåret 39 Mmk och antalet kredittagare 193. Motsvarande siffror vid föregående årsskifte hade varit 37 Mmk och 185 företag. Med hjälp av nyexportkrediterna kan exportörerna under vissa förutsättningar fylla det tilläggsbehov av driftkapital, som beror på exportökning eller inledande av ny export.

Finlands Banks valutapolitik

Valutakurserna

Trots det avtal, som i december 1971 hade slutits i Washington, förekom det under redogörelseåret alltså osäkerhet i utvecklingen av en del viktiga valutors kurser på de internationella valutamarknaderna. Läget blev emellertid något lugnare genom att vissa viktiga länder strävade att begränsa det kortfristiga kapitalets rörlighet och genom att ränteskillnaderna mellan Förenta staterna och Europa till följd av konjunkturutvecklingen minskade. De främsta störningarna bestod i pundkursens kraftiga nedgång och i den snabba, delvis spekulationsartade stegringen av guldets marknadspris. Det fortsatta underskottet i Förenta staternas bytesbalans och Japans allt större överskott gav dessutom upphov till bekymmer under redogörelseåret.

Den 8 maj devalverade Förenta staterna officiellt sin dollar med 7.9 %. Härefter riktade sig valutaspekulationen kraftigare än tidigare mot pundet. För att skydda sin valuta-reserv meddelade de engelska myndigheterna den 23 juni med Internationella Valutafondens samtycke, att England inte längre tillämpar de för pundkursen fastställda gränsvärdena. Finlands Bank noterade under den tid de västeuropeiska valutamarknaderna den 26 och 27 juni var stängda kurser endast för dollarn och rubeln och tillämpade därefter inte längre gränsvärdena för pundet. Beslutet att låta pundet flyta minskade valutaspekulationen under senare halvåret.

Skillnaden mellan den kommersiella och den icke-kommersiella kursen för belgiska francen blev under sommaren större, och Finlands Bank noterade därför två kurser för denna fr.o.m. den 12 september. Osäkerheten med anledning av Danmarks EEC-omröstning ledde till att Danmarks valutamarknad stängdes för tiden mellan den 26 september och den 2 oktober, varvid Finlands Bank inte noterade någon kurs för den danska kronan. För den isländska kronan noterades i samband med beslutet att devalvera kronan ingen kurs mellan den 18 och 20 december.

Finland har under redogörelseåret i likhet med de övriga nordiska länderna tillämpat ett system med centralkurser, vilket var avsett att bli endast tillfälligt. Att den väntade återgången till systemet med parikurser inte

kunde ske under året berodde på att arbetet på en reform av det internationella valutasystemet drog ut på tiden och att osäkerheten på valutamarknaden fortsatte. Dollarkursen försvagades under början av året i förhållande till övriga viktiga valutor men förstärktes åter under sommaren. Markkursen för dollarn hölls relativt stabil, och finska markens genomsnittliga internationella värde sjönk följaktligen

ända fram till juni, varefter nedgången i pundkursen höjde markens värde. Markens värde i förhållande till pundet var vid slutet av redogörelseåret hela 7.7 % högre än efter centralkursbeslutet i december 1971. Vidstående tabeller visar utvecklingen av finska markens genomsnittliga, på olika sätt vägda internationella värde under året och valutornas säljkurser vid utgången av 1971 och 1972.

Utvecklingen av index för finska markens internationella värde under 1972¹

	3. 1.	4. 4.	3. 7.	2. 10.	29. 12.
Vägd med faktureringsvalutornas andelar	100.3	101.6	100.5	100.0	100.2
Vägd med utrikeshandelsandelarna	100.4	102.1	101.1	100.4	100.6
Vägd med importandelarna	100.4	102.1	101.3	100.5	100.8
Vägd med exportandelarna	100.4	101.9	100.8	100.1	100.3

¹ På basen av köpkurserna, varvid köpkurserna 29. 12. 1971 = 100.0.

Valutornas säljkurser vid slutet av 1971 och 1972

		31. 12. 1971 mk	29. 12. 1972 mk
New York	1 US \$	4.152	4.178
Montreal	1 C \$	4.148	4.200
London	1 £	10.605	9.815
Stockholm	100 Skr	85.40	88.15
Oslo	100 Nkr	61.95	62.95
Köpenhamn	100 Dkr	58.80	61.05
Frankfurt a. M.	100 DM	127.15	130.57
Amsterdam	100 Hfl	127.85	129.35
Bryssel	100 FB	9.270	9.470 ¹
		—	9.420 ²
Zürich	100 Sfr	106.00	110.82
Paris	100 FF	79.70 ¹	81.75 ¹
		79.50 ²	81.55 ²
Rom	100 Lit	—,6995	—,7172
Wien	100 ÖS	17.55	18.06
Lissabon	100 Esc	15.35	15.60
Reykjavik	100 Ikr	4.77	4.28
Madrid	100 Ptas	6.32	6.60
Moskva, clearing	1 Rub.	4.960	4.960

¹ Kommersiell kurs. — ² Icke-kommersiell kurs.

Under redogörelseåret utnyttjades isynnerhet korta, 1—3 månaders terminskontrakt på den finländska terminsmarknaden. De representerade omkring hälften av den totala terminshandeln. Finlands Banks köp av terminsvalutor uppgick under året till 141 Mmk och försäljningarna till 65 Mmk. Särskilt mot

slutet av året ökade försäljningarna förhållandevis kraftigt, medan köpen åter minskade. Den 28 december var den amerikanska dollarns säljkurs vid 3 månaders terminstransaktioner 4.200 mark eller 0.5 % (på årsnivå 2.0 %) högre än avistasäljkursen.

Den gynnsamma utvecklingen av handels-

balansen och valutareserven under våren visade, att det temporära behovet att begränsa importkrediterna hade minskat. Av denna anledning beslöt Finlands Bank den 26 maj att avskaffa systemet med kontantbetalning av importen.

Den utländska betalningsrörelsen

Rubeln och clearingdollarn var alltså clearingvalutor vid de bilaterala avtal, som Finland vid utgången av redogörelseåret hade med Sovjetunionen, Bulgarien, Rumänien, Tyska Demokratiska Republiken och Ungern. Vid försäljning och köp av clearingdollar tillämpade man fortfarande kurserna för US-dollarn. Det i experimentsyfte inledda arrangemanget med konton i konvertibla US-dollar fortsattes i betalningsrörelsen med Polen och Tjeckoslovakien. Transaktionerna med Kinesiska Folkrepubliken skedde via ett bilateralt clearingkonto, på vilket i vardera landet användes landets egen valuta.

Direktionen för Finlands Bank beslöt den 13 december, att banken skulle delta i det kursgarantisystem, som skulle skapas mellan OECD-ländernas centralbanker, då Europeiska Monetära Avtalet (EMA) upphörde med sin verksamhet. Det är inom ramen för systemet meningen att skydda centralbankernas avstafordringar på varandras konton för eventuella kursförluster upp till belopp som avtalas bilateralt. Till systemet hör 18 länders centralbanker, och som dess ombudsman fungerar Internationella Regleringsbanken (BIS).

Finlands Bank vidtog under redogörelseåret åtgärder för att förnya och förenkla valutabestämmelserna. Beredningsarbetet slutfördes mot slutet av året, då en valutalag och en lag om rätt att bedriva valutaväxling stiftades. Samtidigt upphävdes lagen om valutahandel av den 30 december 1959. I anslutning till dessa nya lagar avläts ett statsrådsbeslut om verkställighet av valutalagen och Finlands Banks beslut om tillämpning av statsrådets beslut. Lagarna och besluten trädde i kraft vid ingången av 1973.

Importen av långfristigt lånekapital

Liksom under 1971 var en fortsatt kraftig import av långfristigt kapital kännetecknande

för utvecklingen av Finlands utländska fordringar och skulder under redogörelseåret. På grund av framför allt företagssektorns svaga investeringsverksamhet berodde kapitalimporten i fjol inte i så hög grad på ett inhemskt behov av kapital för nyinvesteringar som på Finlands Banks medvetna strävan att importera kapital, då detta kunde erhållas på förmånliga villkor. Det rådde ifjol en osedvanlig lättnad på den internationella kapitalmarknaden och var sålunda möjligt att låna upp utländskt kapital på relativt förmånliga räntevillkor och med längre lånetid. Finlands Bank har inom sin kreditpolitik i huvudsak beviljat tillstånd för sådana krediter, som använts till att finansiera ny eller expanderande industriell verksamhet eller till att betala tillbaka gamla oförmånligare och kortfristiga lån. Avsikten med en sådan kapitalimport har varit att lätta det årliga tryck, som kostnaderna för skötseln av lånen utövar på landets valutareserv, och att utöka den framtida produktions- och exportkapaciteten. Trots att kapitalimporten under de senaste åren ökat avsevärt, har den del av bytesbalansens inkomster, som gått till räntor och amorteringar på lånen, dvs. "skuldskötselrelationen" stigit jämförelsevis långsamt. Den är inte heller internationellt sett stor. Skuldskötselrelationen var under 1972 densamma som ett år tidigare eller 10.1 %. Långfristiga utländska lån lyftes till ett värde av 3 064 Mmk, medan amorteringarna uppgick till 1 038 Mmk. Nettoimporten av utländska lån blev därigenom något större än under 1971, eller 2 026 Mmk. Övergången till långfristigare lånekapital fortsatte även under senaste år och märktes bl. a. i en ökning av obligationslånen och de med dem jämförbara lånen av typen "private placement". Finlands långfristiga utländska skuld uppgick vid slutet av 1972 till 9 985 Mmk.

Nettobeloppet av de av exportörerna beviljade långfristiga utländska varukrediterna, vilka i främsta hand anslöt sig till exporten av metall- och verkstadsindustriprodukter, ökade ifjol till följd av den allt livligare exporten avsevärt eller med 376 Mmk. Det totala beloppet av dessa krediter uppgick vid utgången av 1972 till 1 456 Mmk.

Importen och exporten av investeringskapital fortsatte att växa. I form av direkta investeringar och dotterbolagskrediter importerades under 1972 enligt Finlands Banks tillstånd ett bruttobelopp av 148 Mmk, varav lånens andel

var 50 Mmk. Omkring 80 % av detta kapital härstammade från Sverige, Förenta staterna och Sovjetunionen. Samtidigt uppgick bruttobeloppet av finländska företags direkta investeringar i utlandet till 144 Mmk och av exporten av deras dotterbolagskrediter till 110 Mmk. En stor del av dessa summor hade upptagits på den utländska kapitalmarknaden.

Vid utgången av 1972 belöpte sig Finlands långfristiga nettoskuld till 8 017 Mmk; vid utgången av 1971 hade den varit 6 453 Mmk.

Utvecklingen av Finlands Banks balans- och resultaträkningar

I det följande redogörs först sektorvis för utvecklingen av Finlands Banks fordringar och skulder under redogörelseåret. Därefter granskas sedelstocken samt sedelutgivningsrätten och dess användning. Till sist behandlas Finlands Banks bokslut på basen av balans- och resultaträkningarna för redogörelseåret.

Utlandet

Bankens utländska konton utvecklades under redogörelseåret på följande sätt:

Utländska konton			
	Mmk		
	31. 12. 1971	29. 12. 1972	Förändring
Guld	205	205	+ 0
Särskilda dragningsrätter	197	283	+ 86
Guldtranchen i Internationella Valutafonden	268	268	+ 0
Utländska valutor	1 950	1 929	— 21
Utländska växlar	119	110	— 9
Utländska obligationer	37	117	+ 80
Markandelen i Internationella Valutafonden ..	530	530	— 0
Aktiva	3 306	3 442	+ 136
Utländska valutakonton	297	78	— 219
Utländska markkonton	30	43	+ 13
Internationella Valutafondens markkonton ...	530	530	— 0
Tilldelade särskilda dragningsrätter	174	258	+ 84
Passiva	1 031	909	— 122
Nettotillgodobavande i utlandet	2 275	2 533	+ 258

Beloppet av de särskilda dragningsrätterna växte med 86 Mmk, varav 84 Mmk berodde på den tredje tilldelningen av dragningsrätter. Bankens utländska valutafordringar minskade däremot med 21 Mmk. Valutaskulderna reducerades för sin del med 206 Mmk. Bankens guld- och valutareserv steg med ett nettobelopp av 271 Mmk och uppgick vid årets slut till

2 564 Mmk. Bland de övriga utländska aktivposterna ökade de utländska obligationerna med 80 Mmk.

Staten

Utvecklingen av bankens konton i förhållande till staten framgår av följande sammanställning:

Statens konton			
	Mmk		
	31. 12. 1971	29. 12. 1972	Förändring
Checkräkning	2	1	— 1
Exportavgiftskonto	15	2	— 13
Konjunkturskattemedel	114	42	— 72
Kontot för statens konjunkturfond	9	4	— 5
Passiva	140	49	— 91

Exportavgiftskontot, vilket ingår i balansposten "tidsbundna inhemska förbindelser", minskade under året genom att 13 Mmk av medlen på kontot utnyttjades. På kontot fanns vid årets utgång 2 Mmk. Av konjunkturskattemedlen användes under året 72 Mmk, och det återstående beloppet vid årets utgång var 42 Mmk. Också dessa medel ingår bland "tidsbundna inhemska förbindelser".

Staten utnyttjade under året huvudparten av konjunkturfondens medel. Största delen av medlen hade av Finlands Bank placerats i utländska tillgodohavanden. Dyliska placeringar

ingår inte i Finlands Banks balans. På kontot för konjunkturfonden bland Finlands Banks "tidsbundna inhemska förbindelser" fanns vid årets slut 4 Mmk.

Utöver sammanställningen blir de till staten sålda depositionsbevisen och bankens innehav av statliga obligationer.

Penninginrättningarna

Förhållandet mellan Finlands Bank och penninginrättningarna illustreras av nedanstående sammanställning:

Bankernas konton

	Mmk		
	31. 12. 1971	29. 12. 1972	Förändring
Diskonterade växlar	848	752	— 96
Rediskonterade växlar	1	1	—
Checkräkningar	—	5	+ 5
<i>Aktiva</i>	849	758	— 91
Postbankens checkräkning	2	2	— 0
Privata penninginrättningars checkräkningar ..	9	—	— 9
Mortgage Bank of Finland Oy	1	0	— 1
<i>Passiva</i>	12	2	— 10
<i>Bankernas nettoskuld</i>	837	756	— 81

Beloppet av penninginrättningarnas diskonteringar sjönk under 1972 med 96 Mmk. Beloppet av de rediskonterade växlarerna bibehölls däremot oförändrat vid 1 Mmk. De privata penninginrättningarnas checkräkningar uppvisade ett saldo Finlands Bank till godo.

På passivsidan blev Postbankens checkräkning vid årets slut lika stor som ett år tidigare.

Penninginrättningarnas nettoskuld till Finlands Bank sjönk under året med 81 Mmk och uppgick vid årets slut till 756 Mmk. Härvid har inte beaktats bankens innehav av olika penning- och kreditinrättningars obligationer och inte heller de depositionsbevis som dessa köpt av Finlands Bank.

Vid en granskning av penninginrättningarnas ställning bör man dessutom beakta de ansvarsförbindelser, som inte ingår i sammanställningen och som uppkommit i samband med olika finansieringsarrangemang. Växlar, som Finlands Bank köpt men som penninginrättningarna bär ansvaret för, är t.ex. de redan nämnda nyexportkreditväxlarna och de till 1963 års leveranskreditsystem hörande växlar-

na liksom exportväxlarna i utländskt mynt. De sistnämnda står för huvudparten av balansposten "utländska växlar". Till ansvarssumman hör även de lån, som Finlands Bank inom ramen för 1967 års leveranskreditsystem beviljat mot respektive penninginrättningsgaranti, och de på terminsvillkor köpta obligationerna.

Företagen

Bankens ställning i förhållande till privata företag utvecklades enligt sammanställningen överst på följande sida.

De av företagen mottagna växelkrediterna i mark sjönk med 77 Mmk till 44 Mmk. Det utnyttjade beloppet av de av affärsbankerna förmedlade nyexportkrediterna, vilka även hör till växelkrediterna i mark, steg däremot med 1 Mmk till 39 Mmk. Av lånen bestod största delen av sådana, som beviljats inom ramen för det år 1967 påbörjade arrangemanget med leveranskrediter. Beloppet av dessa krediter steg under året med 61 Mmk och uppgick vid årets utgång till 236 Mmk.

Företagens konton

	Mmk		
	31. 12. 1971	29. 12. 1972	Förändring
Växlar i mark	121	44	— 77
Lån	219	272	+ 53
Övriga fordringar	15	5	— 10
<i>Aktiva</i>	355	321	— 34
Checkräkningar	3	1	— 2
Övriga avistaförbindelser	5	1	— 4
Tidsbundna förbindelser	367	61	— 306
<i>Passiva</i>	375	63	— 312
<i>Nettoutlåning till företag</i>	— 20	258	+ 278

Beloppet av de nya, efter 1968 gjorda investeringsdepositionerna under "tidsbundna inhemska förbindelser" minskade från 98 Mmk till 33 Mmk. Av de gamla investeringsdepositionerna fanns det vid årets utgång 5 Mmk, och det sammanlagda beloppet av investeringsdepositionerna blev följaktligen 38 Mmk. De till samma balanspost hörande konjunkturdpositionerna, vilka vid början av året uppgick till 184 Mmk, lyftes i sin helhet före utgången av september. Också fartygsanskaffningsdepositionerna, vilka vid årets början ingick i ovan nämnda balanspost till ett belopp av 2 Mmk, lyftes nästan helt och hållet under året.

Nettot av Finlands Banks hela kreditgivning till privata kunder steg under året med 278

Mmk, och företagen hade vid årets utgång en nettoskuld på 258 Mmk till Finlands Bank.

Sedelstocken

Den utelöpande sedelstocken uppgick vid årets slut enligt balansen till 1 730 Mmk. Dessutom ingår i balansposten "övriga avistaförbindelser" sedlar i den gamla myntenheten till ett värde av 10 Mmk. Då dessa sedlar av gammal typ beaktas, blev beloppet av hela den utelöpande sedelstocken vid årets slut 1 740 Mmk. Sedelstocken ökade under året med 251 Mmk eller 16.7 %.

Sedelutgivningsrätten och dess användning

Sedelutgivningsrätten och dess användning framgår av följande sammanställning:

Sedelutgivningsbalansen

	Mmk		
	31. 12. 1971	29. 12. 1972	Förändring
<i>Sedelutgivningsrätt</i>			
Ordinarie täckning	2 776	2 846	+ 70
Supplementär täckning	500	341	— 159
<i>Summa</i>	3 276	3 187	— 89
<i>Sedelutgivning</i>			
Utelöpande sedlar	1 479	1 730	+ 251
Vid anfordran betalbara förbindelser	358	136	— 222
Innestående på checkkredit	1	1	+ 0
Sedelutgivningsreserv	1 438	1 320	— 118
<i>Summa</i>	3 276	3 187	— 89

Den ordinarie sedeltäckningen, till vilken räknas guld och bankens fordringar på utlandet, steg under året med 70 Mmk till 2 846 Mmk. Den supplementära sedeltäckningen sjönk däremot till följd av nedgången i diskonteringsbeloppet med 159 Mmk, och sedelutgivningsrätten minskade sålunda med 89 Mmk. Då den utelöpande sedelstocken och bankens samtliga vid anfordran betalbara förbindelser under året ökade med sammanlagt

29 Mmk, reducerades sedelutgivningsreserven med 118 Mmk. Den uppgick vid slutet av året till 1 320 Mmk.

Bokslutet

Som komplettering till redogörelsen för bankens ställning återges nedan bankens balansräkning:

Balansräkningen

Mmk

Aktiva		Passiva			
31. 12. 1971	29. 12. 1972	31. 12. 1971	29. 12. 1972		
Guld	205	205	Utlopande sedlar	1 479	1 730
Särskilda dragningsrätter ..	197	283	Valutakonton	297	78
Guldtranchen i Internationella Valutafonden	268	268	Utländska markkonton	30	43
Utländska valutor	1 950	1 929	Checkräkningar		
Utländska växlar	119	110	Staten	2	1
Utländska obligationer	37	117	Postbanken	2	2
Guld och fordringar på utlandet	2 776	2 912	Privata banker	9	—
			Övriga	3	1
Diskonterade växlar	848	752	Övriga avistaförbindelser ..	15	11
Rediskonterade växlar	1	1	Vid anfordran betalbara förbindelser	358	136
Checkräkningar	—	5	Utländska	—	—
Fordringar på inhemska banker	849	758	Inhemska	905	899
			Tidsbundna förbindelser ..	905	899
Diskonterade inhemska växlar			Internationella Valutafondens markkonton	530	530
I utländskt mynt	—	—	Tilldelade särskilda dragningsrätter	174	258
I mark	121	44	Värderegleringsräkningar ..	400	286
Lån	219	272	Grundfond	600	600
Övrig kreditgivning	340	316	Reservfond	32	74
Inhemska obligationer	38	47	Odisponerade vinstmedel ..	—	—
Metallmynt	14	25	Årets vinst	84	80
Markandelen i Internationella Valutafonden	530	530	Eget kapital	716	754
Övriga fordringar	15	5			
Övriga tillgångar	597	607			
Summa	4 562	4 593	Summa	4 562	4 593

Bankens synliga egna medel exklusive vinsten utgjorde vid redogörelseårets slut 674 Mmk eller 42 Mmk mera än vid föregående

årsskifte. Ökningen berodde på att hälften av 1971 års vinst överfördes till reservfonden. Utöver dessa medel äger banken förmö-

genhetsobjekt, som inte kommer till synes i balansen. Sådana är förutom de reserver, som uppkommit genom nedskrivningar, även huvudkontorets och avdelningskontorens byggnader, sedeltryckeriet, vissa andra för bankens verksamhet nödvändiga fastigheter och olika

aktier, främst aktiemajoriteten i Tervakoski Oy.

Bankens resultaträkning för redogörelseåret och närmast föregående år framgår av följande sammanställning:

Resultaträkningen

mark

	1971	1972
Intäkter		
Räntor på inhemska utlåning	81 927 773,37	68 238 431,08
Räntor på konton i utlandet	53 683 697,18	74 793 982,17
Räntor på obligationer	16 199 529,26	24 263 209,29
Provisioner	3 690 416,08	2 810 769,80
Agiovinst	2 262 870,75	884 955,78
Övriga intäkter	4 524 808,63	5 294 879,44
Summa	162 289 095,27	176 286 227,56
Kostnader		
Löner och arvoden	13 112 006,70	16 399 370,84
Pensioner, familjepensioner och understöd ..	2 169 765,05	2 599 183,64
Socialskyddsavgifter	963 275,96	1 197 106,13
Räntor på depositioner	40 541 286,25	57 637 678,95
Avskrivningar	12 612 303,90	7 626 456,88
Sedeltillverkning	5 404 822,79	6 731 984,04
Övriga kostnader	3 724 261,83	4 558 383,64
Räkenskapsårets vinst	83 761 372,79	79 536 063,44
Summa	162 289 095,27	176 286 227,56

Bankens totala intäkter var 14 Mmk större än under 1971. Räntorna på konton i utlandet steg med 21 Mmk och räntorna på obligationer med 8 Mmk. Däremot sjönk räntorna på inhemska utlåning med 14 Mmk.

Bankens totala kostnader var 97 Mmk eller 18 Mmk större än föregående år. Räntorna på depositioner steg med 17 Mmk. Stegringen i löner och arvoden blev 3 Mmk. Kostnaderna för sedeltillverkningen ökade med 1 Mmk. Avskrivningarna minskade däremot med 5 Mmk.

Bankens vinst belöpte sig till 79 536 063,44 mark. I den ingående balansen för 1973 har hälften av vinsten, dvs. 39 768 031,72 mark, överförts till reservfonden. Den andra hälften har förts till kontot för odisponerade vinstmedel och om dess användning beslutar riksdagen.

Bankfullmäktige föreslår, att

ifrågavarande belopp, 39 768 031,72 mark, överförs till statsverket.

Av bankfullmäktige handlagda ärenden

Revisionen

De vid 1971 års riksdag utsedda revisorerna, riksdagsmannen Väinö Vilponiemi, kommunalrådet Yrjö Sinkkonen, organisationssekreteraren Erkki Kivimäki, vicehäradshövdingen Pekka Pesola och vicehäradshövdingen Erkki Hara, verkställde den 21—25 februari senaste år revision av bankens räkenskaper för år 1971. I enlighet med revisorernas utlåtande beviljade bankfullmäktige direktionen ansvarsfrihet för bankens förvaltning under 1971.

Granskningen av lånerörelsen och valutahandeln

Bankfullmäktige har under redogörelseåret i enlighet med sin instruktion granskat bankens lånerörelse och övriga placeringar ävensom valutahandeln vid följande tidpunkter: den 11 januari, den 7 mars, den 26 maj, den 28 juni, den 23 augusti, den 27 oktober och den 21 december.

Inventeringen och inspektionen av avdelningskontoren

a) I huvudkontoret

Bankfullmäktige har i enlighet med § 6 i sin instruktion verkställt inventering av huvudkontorets kassor och kassavalv ävensom lånehandlingar och säkerheter samt panter och depositioner. Inventeringen gav inte anledning till anmärkning.

b) I avdelningskontoren

Bankfullmäktige har övervakat, att avdelningskontorens handkassor och kassavalv en gång i månaden och växlar, skuldsedlar och panter minst tre gånger under året har inventerats av kontorens kontrollanter.

Den i § 2 i bankens instruktion stadgade inspektionen har verkställts vid samtliga avdelningskontor.

Längmanska och Rosenbergska fonderna

Bankfullmäktige har godkänt räkenskaperna för 1971 för Längmanska och Rosenbergska fonderna och tillställt riksdagens bankutskott avskrifter av räkenskaperna.

Vid sitt möte den 21 april godkände bankfullmäktige den av Cancerföreningen i Finland avgivna redovisningen över användningen av det understöd som 1969 utdelats ur underfonden nr 2 i E. J. Längmans fond A och beslöt, att det understöd på 29 015 mark, vilket under redogörelseåret var disponibelt för utdelning ur fonden, skulle användas för bekämpande av kancersjukdomarna på det sätt, som Cancerföreningen i Finland föreslagit, och uppmanade direktionen att låta utbetala understödet till föreningen.

Enligt de föreskrifter, som riksdagen den 9 december 1971 fastställt, skulle ur E. J. Längmans företagarfond under redogörelseåret verkställas den första utdelningen av understöd. Den för utdelning disponibla summan var 53 318 mark. Utdelningen skulle än så länge omfatta Lapplands och Uleåborgs län, och vartdera länets andel skulle utgöra hälften av det ifrågavarande understödet. Av denna anledning hade länsstyrelserna i Lapplands och Uleåborgs län efter att ha införskaffat utlåtanden från ekonomiska organ och planeringsmyndigheter, enligt föreskrifterna uppgjort förslag till användning av understöden och hänskjutit förslagen till bankfullmäktiges avgörande. Vid sitt möte den 28 juni godkände bankfullmäktige de nämnda förslagen och beslöt uppmana direktionen att låta utbetala understöden till vederbörande att användas till de föreslagna ändamålen.

Fonden för Finlands självständighets jubileumsår 1967 (Sitra)

Bankfullmäktige har godkänt 1971 års räkenskaper för Sitra och tillställt riksdagens bankutskott avskrifter av verksamhetsberättelsen, inventariet och balanserna.

Vid sitt möte den 26 maj beviljade bankfullmäktige kansler Klaus Waris begärt avsked från uppdraget som överombudsman för Sitra räknat från den 1 september 1972 och beslöt att anta politices doktor Kaarlo Veikko Larna som heltidsanställd överombudsman i arbetsförhållande till Sitra fr.o.m. nämnda dag.

Räntan på depositioner i utländskt mynt

Den 8 februari 1971 hade bankfullmäktige berättigat Finlands Bank att till utgången av 1972 på deposition i utländskt mynt, som direkt anslöt sig till av staten eller någon annan låntagare lyft utländskt lån, erlagga högst samma ränta som deponenten erlade på motsvarande utländska lån.

I en skrivelse till bankfullmäktige av den 26 oktober meddelade direktionen, att den ansåg det nödvändigt att tills vidare hålla depositions-förfarandet i kraft, och föreslog med tanke på att de av banken mottagna depositionerna i utländskt mynt av avkastningsskäl borde placeras i så långfristiga utländska tillgodohavanden som möjligt, att på depositioner i utländskt mynt skulle få erläggas ränta fram till utgången av juni 1974 på gällande villkor.

Bankfullmäktige godkände förslaget den 27 oktober.

Aktieköp

Efter att vid sina möten den 23 augusti och den 21 december ha behandlat direktionens förslag berättigade bankfullmäktige direktionen att åt Finlands Bank närmast för att öka Sitras arbetsutrymmen inköpa aktierna nr 649—678, 724—783, 1114—1173 och 8752—10452 i fastighetsbolaget Kiinteistö Oy Helsingin Uudenmaankatu 16—20 till en köpeskilling av 4.1 Mmk. De nämnda aktierna berättigar till innehav av 1 719 m² kontorslokal i III våning- en av huset vid Nylandsgatan 16—20 och parkeringsplatser för 10 bilar i anslutning därtill.

Överföring av präglingen av metallmynt till Finlands Banks sedeltryckeri

Vid sitt möte den 14 mars meddelade direktionen bankfullmäktige, att statsrådet den 29 januari 1972 på finansministeriets framställning och på basen av Finlands Banks initiativ fattat ett principbeslut, att i anslutning till Finlands Banks sedeltryckeris nya fastighet, som skall uppföras på det till Vanda köping hörande Brutuby industriområdet, även skulle reserveras erforderliga utrymmen för prägling av metallmynt. Finlands Bank borde därför vid planering av området beakta detta.

Tillstånd för Mortgage Bank of Finland Oy att uppta utländsk kredit

Den 11 januari beviljade bankfullmäktige Mortgage Bank of Finland Oy tillstånd att med Finlands Banks garanti uppta utländsk kredit bestående av s.k. private placement till ett värde av högst 10 milj. US-dollar på de villkor banken finner lämpliga. Efter bankfullmäktiges nämnda beslut hade Mortgage Bank of Finland Oy erbjudits ytterligare långfristig utländsk kredit och även presenterats nya finansieringsprojekt. Direktionen föreslog därför i en skrivelse av den 6 mars, att det tillstånd som givits den 11 januari skulle utsträckas till att gälla av Mortgage Bank of Finland Oy med Finlands Banks garanti upptagen utländsk kredit, som består av s.k. private placement, till ett värde av högst 25 milj. US-dollar. Direktionen stödde sig härvid, liksom vid det första förslaget, på bankfullmäktiges beslut av den 23 november 1955, enligt vilket bankfullmäktiges godkännande bör inhämtas för upptagande av obligationslån och andra krediter till Mortgage Bank of Finland Oy.

Bankfullmäktige gav det begärda tillståndet den 14 mars.

I en skrivelse av den 22 augusti meddelade direktionen, att de fullmakter, som Mortgage Bank of Finland Oy erhållit av bankfullmäktige för upptagande av utländsk kredit, inom den närmaste framtiden torde bli helt utnyttjade. Då det alltjämt borde anses som ett av centralbankens aktuella mål att befärja investeringar, som syftar till att utbygga industrin och göra den mångsidigare, och att arrangera en ändamålsenlig finansiering av dessa, vore Mortgage Bank of Finland Oy ett

lämpligt instrument härvidlag. Ett annat mål, som borde eftersträvas genom Mortgage Bank of Finland Oy's lånetransaktioner, är en långfristigare struktur hos Finlands utländska skuld. Av dessa orsaker anhöll direktionen med hänvisning till bankfullmäktiges ovan nämnda beslut av den 23 november 1955 om att bankfullmäktige skulle bevilja Mortgage Bank of Finland Oy tillstånd att utöver de tidigare godkända kreditbeloppen uppta ny utländsk kredit till ett belopp motsvarande högst 250 Mmk.

Bankfullmäktige gav sitt tillstånd den 23 augusti.

Ändring av instruktionen för Finlands Banks revisorer

Riksdagen gav den 4 april 1972 § 1 i instruktionen för Finlands Banks revisorer följande ändrade lydelse:

"Revisorerna sammanträda första helgfria måndag efter den 15 februari året efter räkenskapsåret. Revisorerna ha likväl rätt att redan under räkenskapsåret granska bankens räkenskaper och förvaltning.

Har revisor förfall, anmäla därom hos bankfullmäktiges ordförande."

Ändringen av instruktionen publicerades i författningssamlingen den 27 juli 1972 (601/72).

Ändring i Finlands Banks avlöningsstat

Direktionen meddelade i en skrivelse av den 14 november, att den räknat från ingången av december 1972 skulle verkställa en del organisationsförändringar, varvid bl.a. institutet för ekonomisk forskning skulle upphöra och avdelningen för samhällsekonomi och forskningsavdelningen, vilka hört till institutet, samtidigt bli självständiga avdelningar. Av denna anledning borde ur 1 momentet av § 3 i bankens avlöningsstat liksom ur den av bankfullmäktige fastställda förteckningen över ordinarie befattningar avlägsnas befattningen för en direktör vid institutet för ekonomisk forskning.

Vid sitt möte den 17 november fastställde bankfullmäktige den av direktionen föreslagna ändringen i 1 momentet av § 3 i avlöningsstaten för Finlands Bank och i den ovan av-

sedda förteckningen över ordinarie befattningar och bestämde, att ändringarna skulle träda i kraft den 1 december 1972.

Befattningshavarnas semestergrunder

Med anledning av att Finlands Bank övergått till fem dagars arbetsvecka, föreslog direktionen i en skrivelse av den 20 april, att bankfullmäktige skulle justera semesterstadgarna för bankens ordinarie och extraordinarie befattningshavare, vilka bankfullmäktige hade fastställt med stöd av § 13 i Finlands Banks instruktion, så att de skulle motsvara den nämnda arbetstiden.

I sin skrivelse föreslog direktionen dessutom, att Finlands Banks ordinarie och extraordinarie befattningshavare i likhet med statstjänstemännen skulle beredas möjlighet till följande semesterarrangemang: Om en del av en semester på högst en månad utnyttjas under annan tid än den s.k. sommarsäsongen mellan den 1 juni och den 31 augusti, beviljas semestern till denna del förlängd med hälften, dock så, att förlängningen utgår för högst hälften av den totala semestern. Detta arrangemang skulle för dem, som är berättigade till sex veckors semester, gälla den månad, som vederbörande har rätt att utta under den nämnda sommarsäsongen.

Bankfullmäktige fastställde vid sitt möte den 21 april semestergrunderna för befattningshavarna i enlighet med direktionens förslag.

Justering av befattningshavarnas avlöning

Enligt statens allmänna tjänstekollektivavtal, vilket ingicks den 13 april, verkställdes 1.4.1972 en allmän höjning av statstjänstemännens avlöning. Härvid höjdes avlöningarna med 50 mark per månad, dock med minst 4 %, och avlöningen för dem, som hörde till avlöningsklasserna A 11—A 30, dessutom med ett sammanlagt belopp motsvarande 1 % av lönesumman under avtalsperioden 1.4.1972—31.3.1973. I tjänstekollektivavtalet bestämdes även, att statstjänstemännens dyrortstillägg räknat från ingången av 1973 skulle beräknas som procentuella andelar av grundlönen och årsarvodet sålunda, att dyrortstillägget i I dyrortsgruppen skulle uppgå till 9 % och i II dyrortsgruppen till 6 %. Dessutom bestämdes det, att till heltidsanställd tjänsteman, som den

sista oktober 1972 alltjämt befann sig i statens tjänst, skulle erläggas semesterpengar uppgående till 10 % av tjänstemannens ordinarie avlöning för varje semesterdag. Förlängning av semester uttagen under vintersäsongen skulle emellertid inte beaktas härvid.

I en skrivelse av den 20 april föreslog direktionen, att bankens ordinarie och extraordinarie befattningshavare skulle beviljas en likadan allmän höjning av avlöningarna som statstjänstemännen, att dyrortstilläggen till bankens ordinarie och extraordinarie befattningshavare skulle bestämmas enligt samma procentsatser som dyrortstilläggen för statstjänstemännen och att även bankens ordinarie och extraordinarie befattningshavare under det innevarande året skulle erhålla semesterpengar enligt samma grunder som statstjänstemännen. Vidare anhöll direktionen om rätt att senare under redogörelseåret på sätt som den finner lämpligt använda ett belopp motsvarande omkring 1 % av bankens lönesumma under den nämnda avtalsperioden för höjning av befattningshavarnas avlöning räknat från 1.4.1972.

Bankfullmäktige godkände direktionens förslag vid sitt möte den 21 april och fastslog, att höjningen av avlöningarna och bestämmelserna om betalning av dyrortstillägg skulle träda i kraft räknat från den 1 april 1972 och att semesterpengar skulle erläggas till befattningshavare, som befann sig i bankens tjänst den sista oktober 1972.

Vid sitt möte den 28 september meddelade direktionen bankfullmäktige, att den på basen av erhållna fullmakter och efter förhandlingar med de föreningar, som representerar befattningshavarna, hade disponerat ett belopp motsvarande omkring 1 % av bankens lönesumma under avtalsperioden 1.4.1972—31.3.1973 sålunda, att samtliga ordinarie och extraordinarie befattningshavares avlöning 1.10.1972 skulle höjas procentuellt lika mycket, samtidigt som de övre och undre gränserna för de av bankfullmäktige fastställda lönegrupperna emellertid skulle bibehållas oförändrade.

Justeringar av Finlands Banks pensionsbestämmelser

I en skrivelse av den 29 februari föreslog direktionen med stöd av en lag av den 10

december 1971 om ändring av 1 momentet av § 24 i reglementet för Finlands Bank (863/71) och med hänvisning till lagen angående ändring av lagen om statens pensioner av samma datum (851/71), att ändringar och tillägg motsvarande bestämmelserna om arbetslöshetspension i lagen om statens pensioner borde företas i bankens pensionsstadga, eftersom den ovan nämnda ändringen av reglementet förpliktar banken att även erlägga arbetslöshetspension. Emedan bankens pensionsbestämmelser även i övrigt i tillämpliga delar bör överensstämma med stadgandena i lagen om statens pensioner, föreslog direktionen, att tillägg motsvarande även de andra ändringar, som genom den nämnda lagen företagits i lagen om statens pensioner, dvs. en förkortning av den erforderliga anställningstiden till en månad, ett slopande av den nedre åldersgränsen på 18 år och ett införande av rätt för den som försörjer barn till barn tillägg till grundpensionen, borde intas i bankens pensionsbestämmelser och att motsvarande ändringar och tillägg borde göras i bankens pensionsstadga. Dessutom föreslog direktionen att bestämmelserna i pensionsstadgan skulle ändras så, att även stadgandena om den till grund för pensionen liggande lönen skulle bli enhetliga med motsvarande stadganden i lagen om statens pensioner och med principerna för APL. Sedan bankens tjänstemannaförening Suomen Pankin Virkailijajyhdistys ry framställt önskemål om att pensionsåldern för bankens samtliga befattningshavare — fränsett kvinnor i befattningsförhållande, för vilka pensionsåldern är 55 år — och för dem, som står i arbetsförhållande till banken, skulle fastställas till 60 år, föreslog direktionen, att även en sådan ändring skulle företas i bankens pensionsstadga, då den önskade sänkningen av åldersgränsen även kunde vara till fördel för arbetsgivaren.

Vid sitt möte den 14 mars beslöt bankfullmäktige att på det sätt som direktionen föreslagit ändra 1 momentet av § 1, § 2, 1 momentet av § 3, punkt b i 2 momentet av § 4, 1 och 3 momenten av § 5, 1 momentet av § 6, 1 momentet av § 16 och 1 momentet av § 18 i pensionsstadgan för Finlands Bank och att till pensionsstadgan foga de nya paragraferna 3 a och 5 a och ett fjärde moment under § 8. Enligt bankfullmäktiges beslut skulle ändringarna träda i kraft och tillämpas enligt vad som bestäms i respektive verkställighetsstad-